

INFORME FINAL DE CONSERVACIÓ RESTAURACIÓ

Paisatge marítim

Núm. registre H-10756

CRBMC 14.238

Pintura sobre tela

Direcció de la intervenció: Centre de Restauració de Béns Mobles (CRBMC)

Informe redactat per: Teresa Schreibweis Torrents, Conservadora-restauradora de pintura sobre tela

Data de l'informe: 06 d'octubre de 2021

DADES DE LA INTERVENCIÓ

DIRECCIÓ DE LA RESTAURACIÓ CRBMC

COORDINACIÓ: Maite Toneu Puig

RESTAURACIÓ: Teresa Schreibweis Torrents

SERVEIS TECNOCIENTÍFICS:

Fotografies: Ramon Maroto

Tècniques d'anàlisi: Ricardo Suárez

Anòxia: Pep Paret

ANY DE LA RESTAURACIÓ:

Inici octubre 2021

Final octubre 2021

LLOC: CRBMC

FITXA TÈCNICA: IDENTIFICACIÓ DEL BÉ

NÚM. DE REGISTRE DEL CRBMC: 14.238

CLASSIFICACIÓ GENÈRICA: pintura

MATERIAL / TÈCNICA: Tècnica amb pintura vinílica sobre tela

TÍTOL / TEMA: Paisatge marítim

AUTOR: Lluís Mestre Castellví

DATA / ÈPOCA: segle XX

DIMENSIONS: 48,0 x 57,0 x 3,4 cm (amb marc)

45,7 x 54,8 x 2,0 cm (sense marc)

PROCEDÈNCIA: Museu de l'Hospitalet, núm. registre: H-10756

LOCALITZACIÓ: CRBMC, taller 2

DADES TÈNIQUES

ESTAT DE CONSERVACIÓ: regular

EXÀMEN ORGANOLÈPTIC

Suport

Tela

La tela té unes dimensions aproximades de 47,7 x 56,8 cm. El teixit de la tela està compost per un tafetà senzill (1:1) amb una trama tancada de 14 (fils horitzontals) x 16 (fils verticals) fils/cm². Els fils presenten una torsió de S. Segurament es tracta de teles de fibres de cotó. La coloració de la tela és d'un beix clar. Probablement es tracta d'una tela comercial, comprada ja preparada amb una capa de preparació. El tramat es veu relativament regular, puntualment es pot observar alguna irregularitat en els fils i algun nus. Presenta unes taques de brutícia. La tela està clavada amb gavarrots (diàmetre del cap: 5 mm) al seu bastidor: dalt – 7 gavarrots (un s'ha perdut); baix – 10 gavarrots; esquerre – 8 gavarrots; dreta: 8 gavarrots. Es tracta del seu clavat original.

Detall microscopi de la tela de tafetà

Detall de la tela de tafetà

Cantonada dreta, baix

Taques i brutícia a la tela

taques a la tela

Tela a les cantonades

Bastidor

Pel que fa a la fusta del bastidor, es tracta segurament de fusta de pi enfosquida. Els dos llistons horitzontals fan 50,4 x 4,6 x 2,0 cm i els dos llistons verticals tenen unes mides de 41,4 x 4,5 x 2,0 cm. Es tracta de llistons de fusta, són bisellats (gruix del bastidor banda interna: 1,2 cm) i encaixats amb el sistema d'encaix espanyol. Presenta quatre falques, un en cada encaix. Es poden observar varis nusos: llistó superior: 1 amb petita fissura, llistó inferior: 1. El llistó de dalt, al mig, hi ha un forat, segurament causat per una antic sistema de subjecció. Al llistó inferior, a l'esquerra, es troba un número de registre escrit amb retolador: *H-10756*.

L'estat de conservació és regular. El llistó de l'esquerra i part dels llistons horitzontals de dalt i baix, presenten una taca d'humitat. Segurament aquest quadre ha estat durant un temps emmagatzemat amb aquesta banda tocant a un terra humit. El bastidor està molt guexat, no es va muntar del tot correcte. Presenta algunes rascades puntuals causades per cops i els claus del muntatge del marc van marcar la fusta. Hi ha un lleu atac biològic en forma de xilòfags i brutícia i pols acumulada.

Encaix esquerre, dalt; taca d'humitat

Encaix dreta, dalt; nus

Encaix esquerre, baix amb taca d'humitat; siglat

Encaix dret, baix

Bastidor guexat

Pols acumulada, falca, siglat

Atac biològic en forma de xilòfag

Nus amb fissura

Pols i brutícia acumulada

Capa de preparació / capa pictòrica

Es tracta d'una capa fina de preparació de color blanc. Segurament es tracta d'una tela comercial que ja venia preparada, també els perímetres presenten preparació molt homogènia. L'adhesió de la capa de preparació a la tela és pitjor que l'adhesió de la capa pictòrica a la capa de preparació.

L'estat de conservació és bo-regular. Hi ha pèrdua de la capa de preparació on hi ha pèrdua matèrica del suport, sobretot a la banda de l'esquerra on va patir humitat. La capa de preparació dels perímetres té una coloració grisa degut a la pols i el pas del temps.

Segons l'anàlisi es tracta d'una pintura amb un aglutinant vinílic. L'artista segurament va utilitzar emulsions viníliques preparades. En la composició predominen els colors verd-blanc-negre. La capa pictòrica presenta gruixos i deixa veure una pinzellada dinàmica. A la banda de l'esquerra té unes inscripcions segurament fetes amb llapis: EA i IU.

L'estat de conservació és dolenta. Hi ha aixecaments greus i pèrdua de la policromia a la banda afectada per humitat, vist des de l'anvers a la dreta. Aquesta zona ha estat restaurada en el passat, es va pintar amb color negre directament a sobre de la tela. Es pot observar desgast i micropèrdues a les vores del quadre. Degut a les tensions del bastidor i degut a la mala qualitat de la tela hi ha deformacions de la tela, la superfície pictòrica pateix un lleu clivellat. A tota la superfície pictòrica hi ha pols i brutícia acumulada.

Banda dreta, dalt, afectada per la humitat amb greus aixecaments i pèrdues

Banda dreta, baix, afectada per la humitat amb greus aixecaments i pèrdues

Greus aixecaments, pèrdues i retoc

Greus aixecaments, pèrdues i retoc

Detall d'aixecament de la capa pictòrica

Detall d'aixecament de la capa pictòrica

Pèrdua puntual de la capa pictòrica, a mig a dalt

Inscripció a la banda esquerra: EA

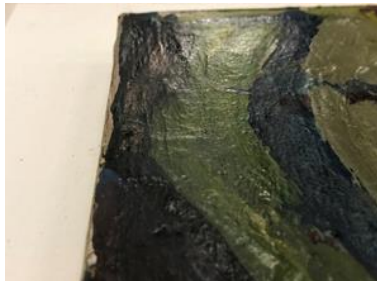

Inscripció a la banda esquerra: EA i IU

Capes superficials

La superfície presenta un vernís que, segurament, es va aplicar quan el quadre ja estava muntat al marc. Un cop tret el marc es veu la reserva on el marc tapava la capa pictòrica. Les anàlisis realitzades han donat que l'artista utilitzava dos tipus diferents de vernissos: un vernís nitrocel·lulòsic i un vernís cetònic.

L'estat de conservació és regular, el vernís s'ha engroguit. Hi ha acumulada una capa lleu de brutícia i pols.

Reserva a les vores on el marc tapava la pintura

Brillantor del vernís

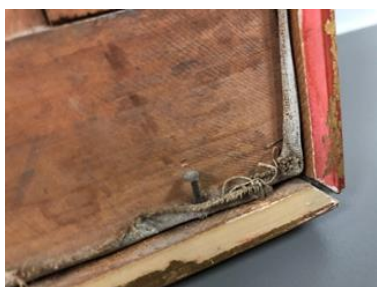
Brillantor del vernís

Marc

La pintura va acompanyada d'un emmarcament que està compost de quatre peces de fusta amb les cantonades arrodonides, segurament de pi. Té dos muntants verticals de les mides 48,0 x 1,5 cm i dos travessers horitzontals de 57,0 x 1,5 cm. Les fustes tenen un gruix de 3,4 cm. Els llistons tenen una aresta rebaixada perquè pugui entrar el quadre (0,6 cm d'ample per 2,5 cm d'alt). Les cantonades encaixen en diagonal i estan clavades amb claus (dos per encaix). Segurament estan encolades. El marc està muntat amb l'ajuda de claus doblegats (2 x 0,2 cm) al bastidor del quadre: dalt – 2, baix – 3; esquerre – 2, dreta – 2.

A l'anvers l'emmarcament està daurat i no té cap mena de motlures o decoració a part de què l'acabat és arrodonit. A sota del daurat es troba una capa de preparació blanca, possiblement de guix i un bol de color vermell.

L'estat de conservació del marc és regular. Els encaixos del marc ballen perquè el clavat s'ha obert parcialment. A les cantonades i les bandes hi ha pèrdua matèrica de la capa de preparació i cromàtica del daurat. El daurat presenta moltes rascades, taques d'oxidació i desgast. La banda superior està pintada de color negre. Es pot observar una capa important de brutícia i pols acumulada. Al revers té algunes rascades, cops i taques de color blanc i daurat. A la zona de l'aresta rebaixada la fusta està parcialment desfibrada.

Encaix obert i clau que fixa el marc al bastidor

Encaix obert i pèrdua matèrica i cromàtica

Pèrdua matèrica i cromàtica

Taques d'oxidació al daurat

Rascades i desgast del daurat

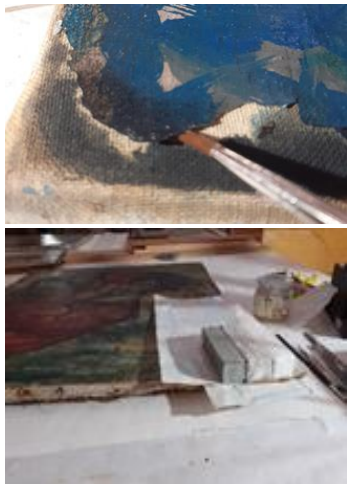

Banda superior pintada de negre

PROPOSTA INTERVENCIÓ

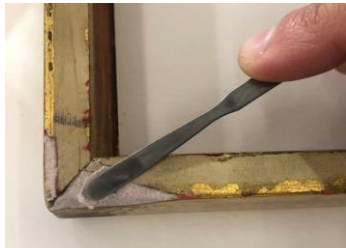
GENERAL	Tractament d'anòxia. Documentació fotogràfica. Anàlisi i diagnosi. Informe final de la intervenció.
BASTIDOR	Neteja mecànica i química de la fusta del bastidor. Eliminació dels claus que clavaven el marc al bastidor i han quedat clavats al bastidor. Muntatge d'un sistema de fixació de les falques perquè no caiguin i danyin la tela.
TELA	Neteja mecànica del suport de tela. Aplanat de les vores de la tela arrugades amb calor i humidificació controlada. Minimització de les deformacions de la tela mitjançant aplanament i humidificació controlada de la tela. No es descarta esclavar puntualment la tela del bastidor per a poder tensar la tela on calgui. Consolidació de la tela: tractament de l'estrip seguint el criteri de la mínima intervenció amb el sistema de la microcirurgia tèxtil. Protecció de la tela a la zona de l'estrip a la vora. Presentació del revers: protecció dels revers mitjançant l'aplicació de tela sintètica de polietilè d'alta densitat o d'un altre sistema similar.
CAPA PREPARACIÓ CAPA PICTÒRICA	Fixació de la capa pictòrica i preparació a les zones de despeniment (micropèrdues a la zona del marc). No es descarta realitzar fixacions preventives. Neteja mecànica de la capa pictòrica. Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. Es minimitzarà la difusió i retenció de la humitat. Si es veu necessari anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Es controlarà la idoneïtat estructural de les mateixes respecte a la capa de preparació original. Sistema de presentació: Reintegració cromàtica il·lusionista amb aquarel·les i/o pigments al vernís.
MARC	Eliminació claus. Consolidació i fixació de les vores de despeniment. Neteja mecànica i química. Anivellament de les llacunes amb massilles de reintegració. Reintegració cromàtica il·lusionista amb aquarel·les i miques. Col·locació i muntatge del quadre al marc amb platines.

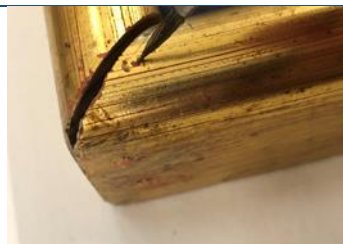
PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL QUADRE

Fixació de de la capa pictòrica per evitar més pèrdua.		Cola de pells al 5% en H₂O dest.
Neteja mecànica del suport de tela eliminant la pols i la brutícia que hi ha a la superfície. S'ha netejat l'espai entre tela i bastidor, traient pols i brutícia que deformaven la tela.		Aspiradora amb filtre Hepa (Starmix Zyklon), espàtula, paletina
Neteja mecànica i química de la fusta del bastidor per a eliminar pols i brutícia superficial amb paletina i després amb una solució aquosa i dissolvent.		paletina hisops H₂O dest. i alcohol (50:50)
Neteja mecànica de la capa pictòrica.		paletina suau
Neteja de la superfície de la policromia amb un sistema aquós, mitjançant el control del pH i la concentració iònica. S'ha pogut eliminar un vel grisós de pols i brutícia.		buffer 6.3; hisops

Minimització de les deformacions de la tela mitjançant aplanament i humidificació controlada de la tela.		paper secant, fustes, pesos
Anivellament de les zones de pèrdua de la capa pictòrica i de preparació amb estuc tradicional. Les vores s'han desestucat amb el mateix buffer utilitzat per a la neteja.		Cola de conill Lefranc&Bourgeois®, H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Sistema de presentació: Reintegració cromàtica de les pèrdues de la capa pictòrica de manera il·lusionista amb aquarel·les.		Aquarel·les Winsor&Newton® pinzell de retoc H₂O dest.; pintura Gamblins®, 2- Propanol
Aplicació d'una protecció preventiva de les falques perquè no puguin caure en el futur i danyar la tela.		Dremel® Stylo Model 2050, broca 1mm, cargols, volanderes, fil de lli d'enquadernació
Protecció del revers amb Tyvek, col·locant velcro d'1 cm d'amplada a tot el perímetre del marc.		Tyvek® 1622E i Velcro®

PROCÉS D'INTERVENCIÓ DEL MARC

Eliminació dels claus oxidats que fixaven el marc al bastidor.		Alicates
Neteja mecànica i química del marc per a eliminar pols i brutícia superficial amb paletina i després amb una solució aquosa i dissolvent.	 	paletina isocetà, H₂O dest., hisops
Consolidació del marc omplint els forats d'un antic sistema de subjecció amb una massilla bicomponent amb base epoxídica.		Balsite®, espàtula de guixaire
Anivellament de les zones de pèrdua del daurat i de preparació amb estuc tradicional. Les vores s'han desestucat amb el mateix buffer utilitzat per a la neteja.		Cola de conill Lefranc&Bourgeois®, H₂O cola: 1:9 cola en H₂O desionitzada Massilla: 50 g d'H₂O cola, 80 g de carbonat càlcic, espàtula de guixaire buffer pH 6.3
Sistema de presentació: Reintegració cromàtica de les pèrdues de la capa pictòrica de manera il·lusionista amb aquarel·les.		Aquarel·les Winsor&Newton®, Gansai Tambi Starry Colors Kuretake®, pinzell de retoc, H₂O dest.

		
El quadre estava molt encaixat en el seu marc, cosa que amb el temps deformaria el bastidor. S'ha rebaixat la fusta interior del marc amb un enformador perquè el quadre encaixa millor a dins del marc.		Enformador, Aspiradora amb filtre Hepa (Starmix Zyklon)
Col·locació del quadre a dins del marc i fixació amb ballestes.		ballestes, cargols, tornavís

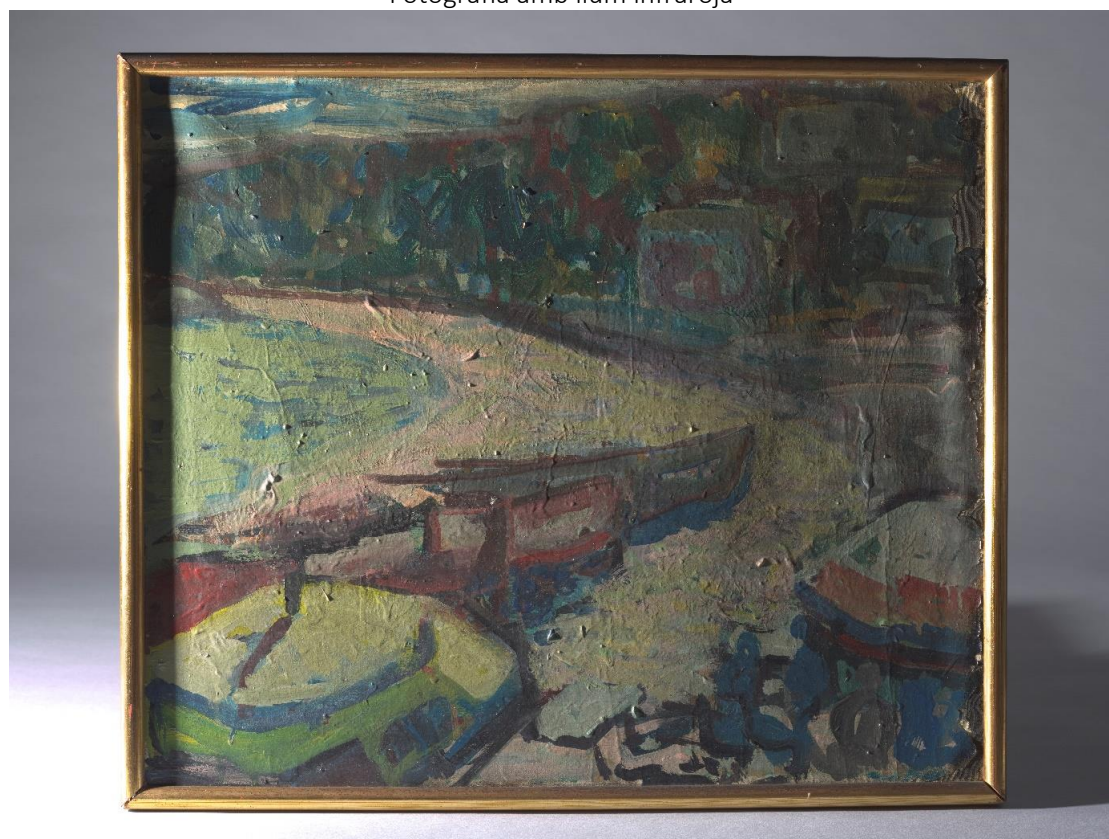
FOTOGRAFIES UV, IR, LLUM RASANT

Fotografia amb llum ultraviolada

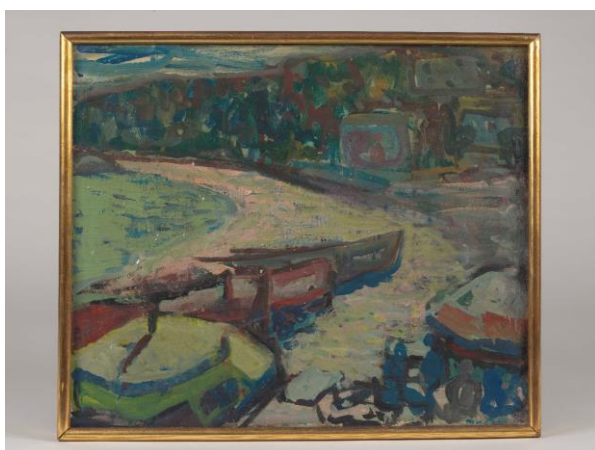
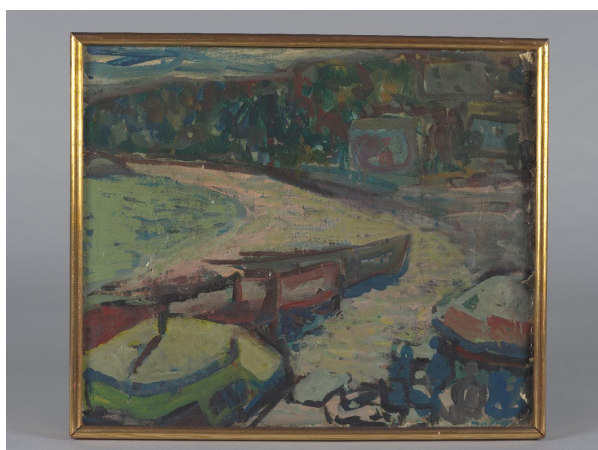

Fotografia amb llum infraroja

Fotografia amb llum rasant

FOTOGRAFIES ABANS - DESPRÉS

CONSELLS DE CONSERVACIÓ PREVENTIVA

HUMITAT RELATIVA: 40-55% (fluctuació màxima diària: 5%)

TEMPERATURA: 18-22°C (fluctuació màxima diària: 2°C)

IL·LUMINACIÓ: Màxim 200 lux, lliures de radiació infraroja i ultraviolada. En el cas que hi hagi presència de pigments laca orgànics sensibles a la llum, els nivells d'il·luminació haurien de reduir-se a 50 lux.

Com que l'efecte de la llum és acumulatiu i irreversible, és important disminuir els temps d'exposició tot el possible, així com els nivells d'il·luminància.

Barcelona, 03 de desembre de 2021

Teresa Schreibweis Torrents

Conservadora-restauradora de Béns Culturals